CENA 8 HALERZY.

GŁOS NARODU

NR. 73. — ROK XXV. KRAKOW, PONIEDZIAŁEK D. 26. MARCA 1917 R. WYD. POPOŁUDNIOWE.

CENA ZA OGŁOSZENIA (INSERATY):

Zwyczajne: 1 wiersz petitowy lubjego miejsce	K. —·20
Za wiersz 1 petitowy układ liczb. lub tab.	„ —·40
Nadesłane za wiersz petit. lub jego miejsce	„ —·80
Nekrologi i zawiadomienia od wiersza petit.	„ 1·—
Komunikaty pryw. po kronice od wiersza pet.	„ 1·50
Załączniki prospekty i cyrkularze, broszurki itp. dla zamiejscowych prenum. za 100 egz.	„ 2·—
dla miejscowych prenumerat. za 100 egz.	„ 1·—

Przy kilkurazowem zamieszczeniu inserat. nadesłanego itp. udziela Administracya odpowiedniego rabatu.

PRENUMERATA „GŁOSU NARODU“ WYNOSI, W KRAKOWIE W ADMINISTRACYI: MIESIĘCZNIE K. 3·80. KWART. K. 11·— PÓŁROCZ. K. 21·— ROCZNIE K. 40·—

Za odnoszenie do domu w Krakowie, lub za przesyłkę pocztową do Austro-Węgier, Niemiec i Królestwa Polskiego dolicza się po 60 hal. miesięcznie. — Cena Nru wynosi w Krakowie: Wydanie poranne 12 hal. Wydanie wieczorne 8 hal. Na prowincyi: Wydanie całodzienne 16 hal

ADRES REDAKCYI I ADMINISTRACYI: KRAKÓW, ULICA ŚW. KRZYŻA L. 11.
TEL. REDAKCYI 190. — ADMIN. I DRUKARNI 3344. — TELEGR.: „GŁOS NARODU“ KRAKÓW.

ZAMAWIAĆ DZIENNIK MOŻNA:
Przez urzędy pocztowe, Ajencye dzienników, lub też wprost w Administracyi „Głosu Narodu“ w Krakowie.

WPŁATY MOŻNA USKUTECZNIAĆ:
1) Przez Pocztową Kasę Oszczędności Nr 23,993
2) Przez Filię Banku Krajowego w Krakowie na rachunek bieżący Wydawnictwa „Głosu Narodu“
3) Przekazem pocztowym pod adresem Administracyi „Głosu Narodu“ w Krakowie, ul. św. Krzyża L. 11.

Rewolucya w Rosyi.

Czy car uciekł?

Kopenhaga. „Politiken“ doniosła, iż przybyli do Haparandy podróżni opowiadają, jakoby w Finlandyi obiegała pogłoska o ucieczce cara z Carskiego Sioła. Pociągi w Finlandyi miały być rewidowane przez wojskowość, a oficerowie potwiedzali, iż poszukuje się byłego cara. Do „Stockholm Didningen“ nadeszła również z Haparandy wiadomość, jakoby car już we wtorek wieczorem zniknął i że ucieczka odbyła się tym samym automobilem, którym car przybył do Carskiego Sioła.

Do gubernii alcaborskiej wysłano list gończy. Słychać, że zarządzono nadzwyczajne środki ostrożności, aby zapobiedz wydaleniu się cara poza granicę fińską i żeby go w razie potrzeby uwięzić. List gończy podpisał szef wydziału dobra publicznego, Czeidze.

* * *

Sztokholm. (B. kor.) Wobec korespondenta „Dagens Nyheter“, który miał rozmowę z jadącym do Oxfordu profesorem petersburskiego uniwersytetu Pawłem Winogradowem, oświadczył tenże, że pogłoska o ucieczce exeara nie zasługuje na wiarę.

Petersburg. (B. kor.) Pet. aj. tel. donosi: Wszystkie pogłoski o ucieczce cara są z palca wyssane.

(Ponieważ to kategoryczne zaprzeczenie nadeszło za pośrednictwem petersburskiej ajencyi telegraficznej, dodają niektóre pisma wiedeńskie uwagę, że naturalną jest rzeczą, iż w interesie nowego rządu rosyjskiego leży zaprzeczenie pogłosce o ucieczce, a choćiażby tylko o próbie ucieczki cara. Czy car rzeczywiście probował ucieczki będzie się można w najbliższych dniach dowiedzieć.

(Przyp. Red.)

Kłamstwa Protopopowa i Kawałowa.

Petersburg. (B. kor.) Reuter donosi: Okazuje się coraz wyraźniej, jak fałszywie Protopopow informował cara i swoich kolegów ministrów o sytuacyi. Na posiedzeniach rady ministrów prawie zawsze zaprzeczał istnieniu jakiegokolwiek ruchu, mówił, że ruch ten nie ma żadnego znaczenia, i że policya jest dobrze uzbrojona. Generał Kawałew zapewniał cara, że przeszło 30.000 wojska z działami i samochodami pancernymi stoi w pogotowiu dla stłumienia wszelkiego rokoszu. Ks. Golicyn i inni ministrowie zoryentowali się co do mylności informacyi Protopopowa dopiero wtedy, gdy zbuntowali się kozacy i gwardya. Wykluczyli Protopopowa z Rady ministrów, ale było już zapóźno.

Były prefekt policyi petersburskiej oświadczył, że nigdy nie dał rozkazu, by z karabinów maszynowych strzelano z dachów. W więzieniach zniesiono kary cielesne i karę kajdan. Szlachta petersburska przyłączyła się do nowego ruchu. Przygotowuje się pożyczkę wolnościową w sumie 3 miliardów rubli po 5 proc.

Francya niezadowolona z toku rewolucyi.

Berno. (B. kor.) Francuska prasa, która z uwagą śledzi wydarzenia rosyjskie, jest zdumioną z powodu uwięzienia cara, i przypomina wydarzenia podczas rewolucyi francuskiej i uwięzienie Ludwika XVI.

Były minister Raynaud woła w „Heure“ do rosyjskiej rewolucyi: „Zatrzymajcie się, nie idźcie dalej“ i żąda, aby nowy rząd wywarł wpływ celem przeprowadzenia organizacyi, odpowiadającej życzeniom Dumy. Musi się chwilowym przywódcom rosyjskim przedstawić bezowocność zarządzeń wobec byłego cara. „Le France“ pisze: Jeżeli jest jeszcze czas, należy cara wypuścić. Powinno się przy pomocy agitatorów ententy dać rządowi rosyjskiemu do zrozumienia, że w jego leży interesie, by przez bezcelowe uwięzienia nie przedłużać przesilenia i by unikać wszystkiego, przez co najlepiej kierowane rewolucye zawiodły. „Echo de Paris“ i „Victoire“ pisze, że wszystkich Francuzów zdziwiło niemile uwięzienie cara i ostrzegają przed rządami terroru.

Demokratyczna republika.

Petersburg. (B. kor.) Biuro Reutera donosi: W manifeście gabinetu powiedziano: Nieprzyjaciel będzie się starał skorzystać z każdej słabości wielkich armii na froncie rosyjskim. Z nastaniem wiosny jego flota będzie znowu wolną; wtedy nasza stolica będzie znowu zagrożoną. Zwycięstwo nieprzyjaciela oznaczałoby powalenie wolności Rosyi, pruski sierżant pozbawiłby Rosyan wszelkich swobód i przywróciłby na nowo władzę cara nad ujarzmionym narodem.

Komitet centralny i parlamentarna frakcya kadetów podczas narady nad wprowadzić się mającą formą rządu, oświadczyły się za demokratyczną republiką. W tym duchu ułożone sprawozdanie będzie przedłożone kongresowi partyi w Petersburgu dnia 7. kwietnia.

Nowy prokurator Synodu.

Rotterdam. (B. kor.) Petersburski korespondent „Timesa“ donosi: Włodzimierza Lwowa, nowego prokuratora św. Synodu, witają liberalni dygnitarze kościelni jako zwiastuna nowej ery. Wszystkich zwolenników dawnego rządu, zajmujących krzesła biskupie, usunięto.

PRZED WYBORAMI.

Sztokholm. Według najpewniejszych wiadomości rozpoczęły się już ogólne wybory do konstytuanty. Wybory te dadzą jasny wyraz opinii narodu odnośnie do wojny i pokoju.

Radykalna partya robotnicza rozwija silną agitacyę. W socyalistycznych sferach sztokholmskich liczą na to, że uzyska ona większość.

Najświeższe wiadomości.

Rewolucya zwiastunką pokoju.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Wiedeń. Z Budapesztu donoszą do „Morgen“: „Villag“ donosi z Zurychu, że deputowani włoscy Bentini i Modigliani wyrazili się w tym duchu, że rewolucya rosyjska musi być uważaną jako symptom przemawiający za pokojem.

Dzienniki szwajcarskie wyrażają nadzieję rychłego zawarcia pokoju. We Francyi pogłębia się wiara, że w połowie lata przyjdzie do pokoju. Kupcy, którzy przybywają do Szwajcaryi z Paryża, podają, że przy kombinacyach kupieckich liczą się już z tem.

Uwięzienie Iwanowa.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Wiedeń. „Sonn- und Montags-Zeitung“ donosi za „N. Hambureger Ztg“: Przez Anglię nadeszła wiadomość o uwięzieniu Iwanowa, który przeciwdziałać miał rewolucyi.

Starcie rewolucyonistów z wojskiem.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Wiedeń. „Sonn- und Montags-Zeitung“ donosi z Kopenhagi, że wedle ostatnich wiadomości, nadzwyczaj krwawy przebieg miała rewolucya na Kaukazie. Przed wybuchem rewolucyi 1800 strajkujących robotników zajętych w przemyśle naftowym, wysłano na front. Kiedy w Baku dowiedziano się o wybuchu rewolucyi, znowu rozpoczął się strajk generalny. Przy starciach z wojskiem padło wielu robotników. Robotnicy zabili wielu policyantów i agentów prowokatorów.

Utworzenie trybunału rewolucyjnego.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Wiedeń. „Morgen“ donosi z Genewy: „Petit Parisien“ podaje z Petersburga: Rząd prowizoryczny zamierza utworzyć trybunał rewolucyjny, który ma wydać wyrok na wszystkich oskarżonych o zdradę ludu ministrów i inne osobistości. Trybunał składać się będzie z wybitnych adwokatów i członków Dumy.

Strajk w fabrykach tulskich.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Wiedeń. „Sonn- und Montags-Zeitung“ donosi ze Sztokholmu: Wedle „Russkoje Słowo“, w Tuli strajkują wszyscy robotnicy fabryk kartuszów. Od 26 dni praca spoczywa.

Pertraktacye w sprawie zakończenia wojny.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Wiedeń. „Morgen“ donosi z Berlina: Według prywatnych wiadomości nie ulega wątpliwości, że między rosyjskimi a niemieckimi socyalnymi demokratami rozpoczęte zostały pertraktacye w sprawie zakończenia wojny. Cała robota angielska zmierzała ku temu, by Rosyę skłonić do dalszego prowadzenia wojny.

Aleksiejew naczelnym wodzem.

Petersburg. (B. kor.) Biuro Reutera. W. ks. Mikołaj został usunięty ze stanowiska naczelnego wodza. Jenerał Aleksiejew objął aż do zamianowania następcy to stanowisko.

Związek oficerów republikańskich.

Paryż. (B. kor.) „Petit Parisien“ donosi z Petersburga: Utworzył się związek republikańskich oficerów.

Projekty politycznego ustroju.

Amsterdam. (B. kor.) Petersburski korespondent „Daily Chronicle“ donosi pod datą 23. bm.: Ministerstwo wojny zajmuje się projektem lżejszego systemu dyscypliny, przez co spodziewa się zapobiedz wpływowi krańcowej agitacyi.

Nowy rząd wydał manifest, który odnawia polityczny ustrój i unieważnia wszystkie edykty, wydane w ostatnich 18 latach. Dalej wydał rząd ogólną amnestyę dla wszystkich politycznych przestępców, podniósł płace kolejarzy i znacznie wytropił ukryte dotąd zapasy mąki.

Rząd prowizoryczny o kwestyach finansowych.

Petersburg. (B. kor.) Pet. Ag. tel. donosi: Ogłoszenie prowizorycznego rządu podaje. Ponieważ wstrząśnienie podstawami naszego gospodarstwa społecznego podczas wojny może przynieść krajowi nieskończone nieuleczalne nieszczęście, oświadcza rząd prowizoryczny, że sumiennie i bez uchylania się wypełni wszelkie zobowiązania pieniężne, zaciągnięte przez dawny rząd, mianowicie opłaty procentów, umorzenia długów państwowych, wypełnienie umów z kołami handlowemi i przemysłowemi, wypłatę poborów i rent ubezpieczeniowych urzędnikom i t. d. Tak samo, jak dotychczas, należą do dochodów wszelkie podatki, płatności, cła i t. p., aż do zarządzenia zmiany na podstawie nowych ustaw. Rząd zaleca władzom państwowym największą oszczędność w użytkowaniu pieniędzy państwowych i w tym celu ustali skuteczny dozór. Ponieważ wojna powoduje olbrzymie specyalne koszta, rząd nie będzie mógł ominąć podwyższenia kilku podatków, ale nowy system podatków, który opracowuje ministerstwo skarbu, będzie uwzględniał wszystkie ciężary odpowiednie do zdolności finansowej różnych klas podatkowych.

Biuletyn austro-węgierski.

Wiedeń, dnia 26. marca 1917.

Urzędowo ogłaszają dn. 25. marca 1917:

Wschodni teren.

Na zachód od Łucka po naszej stronie korzystne przedsięwzięcie wojsk szturmowych. Zresztą nic ważnego.

Włoski teren.

Na płaskowzgórzu Krasu wtargnęły nasze patrole szturmowe wczoraj rano koło Kostanjevicy do pierwszej nieprzyjacielskiej ufortyfikowanej linii, spędziły włoskie posterunki, poczem, według rozkazu, powróciły do naszej pozycyi. Popołudniu była walka artyleryi na płaskowzgórzu bardzo żywa.

W obszarze przełęczy stylfskiej odparły nasze wojska atak Włochów na Monte Scorluzzo, przyczem nieprzyjaciel poniósł dotkliwe straty.

Południowo-wschodni teren.

Nic nowego.

Zast. szefa sztabu gen. v. **Hoefer** mpp.

Biuletyn niemiecki.

Berlin, dnia 26. marca 1917.

Wielka główna kwatera ogłasza dnia 25. marca 1917:

Zachodni teren.

Przy pogodnem powietrzu działalność artyleryi była na froncie flandryjskim i Artois żywą. Na południowy wschód od Ypres nasze minierki skutecznie działały. Łącznie z tem wywiadowcy posunęli się naprzód i znaleźli okopy zupełnie zniszczone i przez nieprzyjaciela opróżnione. Koło Beaumetz, Roisel i na wschód od kanału Crozat natrafiły nieprzyjacielskie ataki na nasze zabezpieczenia, które po zadaniu nieprzyjacielowi szkód według polecenia nieprzyjaciela ominęły. W walce koło Vregny (na północny wschód od Soissons), odrzucono ze stratami francuskie bataliony. Koło Soupir i Cerny na północnym brzegu Aisne nasze wojska szturmowe, po skutecznem przygotowaniu ogniowem, wtargnęły silnem uderzeniem do francuskich linij i powróciły z 60 jeńcami. Między morzem i Mozelą nasi lotnicy wykonali silne ataki na nieprzyjacielskie samoloty i cele lądowe. W walkach powietrznych stracili Anglicy i Francuzi 17 samolotów. Nadporucznik bar. Richthofen spowodował upadek 30-go nieprzyjaciela, a porucznik Voss szesnastego i siedmnastego.

---

1 „Poradnik dla samouków“.

„Poradnik dla samouków, wskazówki metodyczne dla studyujących poszczególne nauki“. Wydawnictwo A. Herflicha i St. Michalskiego z zapomogi Kasy im. Dra J. Mianowskiego. Wydanie nowe — Tom I. Z 34 fig. w tekście i 1 tablicą. Warszawa 1915. Cena 6 kor. Str. XXXIX + 618.

„Coraz więcej rozpowszechnia się zrozumienie roli nauki w życiu społeczeństwa, coraz częściej podnosi się znaczenie twórczej myśli naukowej dla odrodzenia narodowego“, mówi wydawca w przedmowie do niniejszego tomu. Nauczaniu i nauce ma służyć „Poradnik dla samouków“, zwracając się do wszystkich, którzy pragną samodzielnie rozszerzać zakres swego wykształcenia. Nie tylko ten jest bowiem samoukiem, kto własną pracą z trudem zdobywa początki wiedzy, lecz ... w studyach swych pozostawiony jest własnej inicyatywie; w miarę zatem posuwania się ku studyom wyższym znaczenie samouctwa wzrasta w tym samym stopniu, w jakim wzrasta samodzielność studyów, najwyższe zaś dziedziny wiedzy w tem zrozumieniu są dostępne tylko dla samouków. Pozatem jednak znaczenie samouctwa jako metody w przeciwieństwie do nauki szkolnej w innym jeszcze zaznacza się kierunku, mianowicie tem, iż kładzie ono nacisk na „twórcze raczej, niż przyswajające zachowanie się poznającego umysłu“. Samouk zdobywając prawdy naukowe, odkrywa je niejako ponownie, gdy przeciwnie uczeń najczęściej dostaje je gotowe od nauczyciela i mechanicznie je sobie tylko przyswaja. Stąd dążenie w nowszych systemach pedagogicznych do tego, by także w nauce szkolnej uczeń jak najwięcej samodzielnie do poznania prawdy dochodził; jestto istotą t. zw. „metody heurystycznej“ w nauczaniu.

Zatem zarówno „z głodu oświaty“, jak i „z głodu nauki“ wyrósł „Poradnik dla samouków“, a wyrósłszy z takiego podłoża stanowi niezwykle ciekawe zjawisko w naszem życiu umysłowem.

Poważny objętością tom pierwszego nowego wydania „Poradnika“ *) poświęcony jest w głównej swej części matematyce.

Pozostając na wysokim poziomie naukowym w całości wcale nie popularyzatorski, w zabarwionem nieco ujemnie potocznem znaczeniu tego wyrazu, zwraca się w myśl intencyi swych twórców do szerokich warstw społeczeństwa, by zachęcić je do poznania matematyki; nie przez podkreślanie jej zastosowań, lecz dla niej samej, dla jej stanowiska wśród ogółu nauk — jako tej, która przedewszystkiem odpowiada dążnościom natury ludzkiej do prawdy i piękna.

Do tendencyi tej służenia nauce czystej zgodnie nastraja się artykuł wstępny Jana Łukasiewicza „O nauce“. Myślą jego przewodnią jest podkreślenie twórczości w nauce. Wskutek tego praca naukowa ma wiele pokrewieństwa z pracą artystyczną. Celem nauki jest budowa teoryi zaspokajających ogólno-ludzkie potrzeby intelektualne — twierdzi autor — dla uzasadnienia zaś swego twierdzenia przeprowadza niezwykle pouczającą analizę logiczną prawd i teoryi naukowych.

Jeżeli przeto powyższy artykuł wstępny uważać będziemy za rzecz programową, to wyraża się w nim wyraźnie myśl przyświecająca całemu dziełu, wspomniana już wyżej, myśl służenia samej nauce: jeżeli bowiem celem nauki jest zaspakajanie ogólno-ludzkich potrzeb intelektualnych, to jest to jej cel swoisty; nie podporządkowuje się przez to nauki żadnym dążeniom z nią różnym. Ta właśnie myśl przewodnia nadaje Poradnikowi, który mimo to z istoty swojej uwzględnia w sposób jak najbardziej wyczerpujący potrzeby praktyczne, jego szlachetny i poważny charakter.

Stosownie do przyjętego już w poprzednich wydaniach układu wydawnictwa, przedstawiony materyał matematyki dzieli się na trzy stopnie nauki: I. elementarny, II. średni i III. wyższy. Całość poprzedza „Wstęp ogólny“ pióra Zygmunta Janiszewskiego, w którym autor charakteryzuje w sposób jasny i przystępny przedmiot, metodę i zagadnienia matematyki, stanowisko i znaczenie tej nauki, dodając wreszcie kilka słów o studyum matematyki i układzie poradnika. Osobną część Wstępu tworzą objaśnienia do tablicy uzmysławiającej podział matematyki i wzajemny związek nauk matematycznych.

Stopień I. został opracowany przez Stefana Kwietniewskiego. Określiwszy cel, któremu ma służyć nauka na tym stopniu, a to jest nabycie wiadomości koniecznych w życiu praktycznem, a pozwalających zarazem na ściślejszy pogląd na świat i otoczenie, podaje autor program nauki zawierający cztery działania, ułamki, proporcyonalność, miary i mierzenie tudzież początki geometryi, wraz z opisem najprostszych figur i brył. Po kilku uwagach odnoszących się do samouctwa na tym stopniu nauki następuje spis podręczników do nauki elementarnej, opatrzony krótkimi objaśnieniami, a uwzględniający zarówno potrzeby samouka, jak i nauczyciela początków matematyki.

Stopień II. ułożony jest przez tego samego autora i w sposób podobny, jak stopień I. Na stopniu tym, mającym dać średnie wykształcenie, odróżnić już należy trzy kategorye uczących się wedle tego, czy pragną oni nabyć tylko ogólne wykształcenie, czy też mają nabyte wiadomości stosować w praktyce jako technicy, medycy, kupcy itp., czy wreszcie zamierzają się przygotować do studyowania matematyki wyższej. Zależnie od tego także plan nauki uledz powinien pewnym zmianom.

Naukę na stopniu średnim rozkłada autor na trzy cykle, pozwalające na czemraz większą dokładność w opanowaniu traktowanego materyału. W ramach naukowego planu omawia autor najpierw ogólnie tendencye i kierunki występujące w nowszych podręcznikach matematyki na tym stopniu nauki, zwraca zarazem uwagę na momenty ważne przy uczeniu się z nich i pokonywaniu nasuwających się przytem trudności — następnie zaś przechodzi szczegółowo poszczególne cykle nauki, uwzględniając wszędzie istniejące podręczniki. Dokładny krytyczny przegląd odnośnej literatury podręcznikowej polskiej i obcej tworzy cenne uzupełnienie i zakończenie streszczonych wywodów.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Dr Tadeusz Czeżowski.

*) Pierwsze wydanie „Poradnika“ rozeszło się w imponującym nakładzie 50.000 egzemplarzy, głównie w Królestwie.

Wschodni teren.

Front wojsk jenerała polnego marszałka księcia Leopolda bawarskiego: **Podczas nagłego ataku w pobliżu Saniman nad Dźwiną dostało się w nasze ręce 21 Rosyan. W kilku odcinkach**, zwłaszcza **koło Smorgonia, na zachód od Łucka, koło Brodów i Brzeżan wzmagała się od czasu do czasu działalność ogniowa.**

Na froncie jenerała pułkownika arcyksięcia Józefa i u grupy wojsk jenerała polnego marszałka Mackensena położenie przy odwilży niezmienione.

Front macedoński: Na północ od Monastyru oczyściły nasze lotne oddziały pozostałe przed pozycyą gniazdo strzelnicze.

Pierwszy jen. kwatermistrz **Ludendorff.**

Wieczorny biuletyn niemiecki.

Berlin. (B. kor.) Biuro Wolffa. Dnia 25. marca wieczorem: Na zachodzie żywa działalność bojowa w kącie między Somme i kanałem Crozat.

Ze wschodu i frontu macedońskiego nie doniesiono nic szczególnego.

Biuletyn bułgarski.

Sofia. (B. kor.) Bułg. aj. tel. Sztab jeneralny donosi: Front macedoński: Między jeziorami Ochryda i Prespa oraz w okolicy Bitolii od czasu do czasu żywy ogień artyleryi nieprzyjacielskiej. Na innych frontach słaba czynność artyleryi. Angielską kompanię, która usiłowała posunąć się w kierunku naszych posterunków na północno-wschodnim brzegu jeziora Dojran, spędzono ogniem. W dolinie Wardaru i w okolicy Dramy żywa czynność lotnicza.

Front rumuński: Niema nic do doniesienia.

Biuletyn turecki.

Konstantynopol. (B. kor.) Z głównej kwatery donoszą z dnia 22. bm.: Front kaukazki: Na prawem skrzydle wtargnął jeden z naszych oddziałów wywiadowczych do nieprzyjacielskiej pozycyi. Obsadził część nieprzyjacielskich okopów strzeleckich i utrzymał się tam wobec nieprzyjacielskich przeciwuderzeń. Nieprzyjacielowi zadano przytem ciężkie straty. Na lewem skrzydle w jednem miejscu został jeden z naszych przednich posterunków wyparty. Na innych frontach nic ważnego.

Deputacya Litwinów w Berlinie.

Berlin. (B. kor.) Dnia 25 bm. Jak się dowiaduje Biuro Wolffa, sekretarz stanu spraw zagranicznych Zimmermann przyjął przed kilku dniami deputacyę Litwinów z zajętego obszaru. Sekretarz stanu wysłuchał życzeń, przedłożonych przez delegacye i podczas rozmowy zapewnił, że rząd cesarski odnosi się do ludności litewskiej z największą życzliwością, oraz przy zawieraniu pokoju okaże pełną czynność dla jej życzeń uzyskania szerokiego samorządu.

Rosya żali się na sojuszników.

Sztokholm. (B. kor.) Z Haparandy donoszą do „Nea Daglad Allehanda“: Dzienniki rosyjskie żalą się, że przedstawiciele mocarstw koalicyi w Petersburgu dążyli głównie do tego, by krajom swoim zapewnić korzyści kosztem Rosyi. Odnosi się to przedwszystkiem do przedstawiciela angielskiego, który formalnie polował na przywileje i do przedstawiciela Stanów Zjednoczonych, który za dostawy dla państwa rosyjskiego domagał się koncesyi kolejowych, zwłaszcza w obszarze od Moskwy aż do Donu oraz praw, któreby nadawały Stanom Zjednoczonym decydujące stanowisko wobec przemysłu naftowego rosyjskiego.

Rozruchy we Włoszech.

Zurych. Z granicy włoskiej donoszą, że szereg miast włoskich jest od kilku dni widownią poważnych rozruchów. Zwłaszcza w Medyolanie, Florencyi, Piacenzy, Turynie i Bolonii przybrały rozruchy takie rozmiary, że musiało wojsko wystąpić. Wiele osób aresztowano, między nimi członków Rady miejskiej oraz prezydenta Rady adwokackiej północnych Włoch.

Demonstranci obnosili czerwone chorągwie z napisem: „Bracia Rosyanie silniejsi! Podziwiajcie przykład rosyjski! Pokoju! Wolności! Chleba!“

SYMPATYE WŁOSKIE DLA REWOLUCYONISTÓW.

Zurych. (B. kor.) Na wczorajszem posiedzeniu Izby włoskiej trzech posłów zabrało głos, by z okazyi pogrzebu ofiar w Petersburgu, wyrazić sympatye dla narodu rosyjskiego. Prezydent ministrów Boselli przyłączył się do tych wywodów imieniem rządu, oświadczając, że Włochy zawsze chętnie patrzyły na ruch liberalny w Rosyi i spodziewają się, iż powodzenie rewolucyi wzmocni siłę Rosyi.

Fiasco nowego arsenału francuskiego.

Paryż. B. kor. Komisya finansowa senatu podniosła w sprawozdaniu o arsenale w Roanne zarzuty przeciw ministrowi Thomas, który zarządził budowę arsenału bez odpowiedniego polecenia zbadania sprawy i bez uchwały Izby. Koszta budowy wyniosły prawie 150 milionów fr., a były tak lekkomyślnie zużytkowane, że z czterech gałęzi fabrycznych już dwie, a to stalownie i fabrykę dział musiano zaniechać. Na końcu sprawozdanie powiada: Arsenał nie przyniesie pożytku produkcyi amunicyi, lecz przeciwnie cierpi na tem od miesięcy narodowa obrona wskutek ogromnego zużycia tam sił roboczych, materyału i maszyn, transportów i pieniędzy wskutek budowy arsenału.

Z frontu zachodniego.

Berno. (B. kor.) Przy omawianiu wydarzeń na froncie zachodnim, stanowiących w prasie francuskiej jeszcze ciągle przedmiot obszernej dyskusyi, piszą już fachowi krytycy o ustaleniu się nowej linii i podnoszą, że na opróżnionym obszarze wszelkie drogi i linie kolejowe są nie do użycia.

SPODZIEWANE SKUTKI PRZESUNIĘCIA FRONTU.

Amsterdam. (B. kor.) „Daily Chronicle“ donosi z Petersburga, że sądzą tam, iż szybki odwrót Niemców na froncie zachodnim doprowadzi do wielkiego przesunięcia wojsk na froncie rosyjskim i że Hindenburg zużytkuje okres przejściowy, jaki Rosya przeżywa, do zadania krajowi potężnego ciosu.

Walka łodziami podwodnemi.

NOWE ZAOSTRZENIA.

Berlin. (B. kor.) Biuro Wolffa donosi: Obcym rządom podano do wiadomości, że na przyszłość bez żadnych względów wystąpi się z wszelką bronią przeciw każdemu ruchowi okrętów w obszarze północnego morza Lodowatego na wschód od 24-go stopnia wschodniej długości i na południe od 75-go stopnia szerokości północnej, z wyjątkiem otwartego morza norweskiego. Neutralne okręty, które wpływają na ten obszar, czynią to na własne niebezpieczeństwo. Jednakże poczyniono zarządzenia, aby do dnia 5-go kwietnia bez specyalnego ostrzeżenia nie atakowano neutralnych okrętów, które już są w drodze do portów tego zamkniętego obszaru, albo też, które te porty chcą opuścić.

NOWE PLONY ŁODZI PODWODNYCH.

Berlin. (B. kor.) Biuro Wolffa ogłasza: W ciągu miesiąca marca zatopiły nasze łodzie podwodne prócz już podanych strat w okrętach, w ostatnich dniach 25 parowców, 14 żaglowców, 37 okrętów rybackich o ogólnej pojemności 80.000 ton rej. brutto. Dalej zniszczyła jedna z naszych łodzi podwodnych dnia 9. bm. strzałami działowemi w kanale angielski dwupokładowiec. Na tych okrętach według dotychczasowych informacyj, zniszczono między innemi 34.000 ton węgla przeważnie dla Francyi, 3000 ton oliwy do palenia, 3300 ton rudy, 3300 ton zboża, 9900 ton środków spożywczych prócz zatopionych na okrętach rybackich ryb.

Chrystyania. (B. kor.) Parowiec „Malmange“, jadący z Nowego Jorku, zatopiony został w pobliżu Falmouth najechawszy na minę, czy też trafiony torpedą.

Ymuiden. (B. kor.) Parowiec holenderski „Amstelstroom“, jadący z Ymuiden do Londynu, został zatopiony przez niemiecką łódź podwodną.

Madryt. (B. kor.) Depesza iskrowa przedstawiciela c. k. Biura koresp. Dziennik „A B C“ donosi, że w pobliżu wybrzeża hiszpańskiego zatopiła niemiecka łódź podwodna angielski parowiec „Grafic“.

WYPRAWA SALONICKA NIE BĘDZIE ZANIECHANA.

Lugano. (B. kor.) Jak z dobrego źródła z Brindisi słychać, do Salonik nie przybyło w ostatnich 4 tygodniach 10 parowców, które tam miały przybyć. Przesyłki amunicyi do Salonik oraz przesyłki prowiantu bardzo cierpią wskutek tego. Mimo to koalicya nie myśli zaniechać wyprawy salonickiej, ponieważ przez to powaga Anglii silnieby ucierpiała.

Wiadomości telegraficzne.

Telegramy »Głosu Narodu« z dnia 24. marca 1917

POSŁUCHANIA U CESARZA.

Wiedeń. (B. kor.) Cesarz przyjął wczoraj na specyalnych posłuchaniach: polnego wikarego biskupa Bjelika, ministra obrony krajowej Georgiego, wspólnego ministra skarbu bar. Buriana, ministra spraw zagranicznych hr. Czernina, prezydenta ministrów hr. Clam Martinica i ministra skarbu Spitzmuellera.

Zmniejszenie racyi mąki w Niemczech.

Berlin. Urząd zbożowy Rzeszy postanowił zmniejszyć w państwie niemieckiem: racye mąki z 200 na 170 gr. dziennie, dodatki dla ciężko pracujących o 25%, a dodatki dla młodzieży znieść. Natomiast racye mięsa będą podwyższone o ćwierć kilograma tygodniowo na głowę.

FRANCUSKIE PROWIZORYUM BUDŻETOWE.

Paryż. (B. kor.) Izba deputowanych przyjęła prowizoryum budżetowe na drugi kwartał roku 1917.

KRONIKA.

Kraków, dnia 27 marca 1917.

Przywieziono do Krakowa brukiew (nasze poczciwe karpiele), które jednak nie mogą znaleść amatorów wśród ludności jako pokarm zastępczy zamiast ziemniaków. Wozy napełnione brukwią, powróciły nietknięte z powrotem do magistratu, wraz z przepisami spożywania tych tak modnych w Niemczech a nawet we Wiedniu „Deutsche Rüben“.

Tematem rozmów jest kwestya ochrony lokatorów przed masowem wypowiadaniem mieszkań, w czasie gdy ich niema, co powoduje spekulacye, odczuwaną dotkliwie przez ogół ludności. Przybyła nowa plaga, przeciw której bronić się należy przez domaganie się jak najszybszego zastosowania ustawy ochronnej lokatorów także w Galicyi zdanej na łaskę i niełaskę spekulantów. Jak słyszymy, prezydyum miasta poczyniło energiczne kroki celem przyspieszenia sprawy ochrony lokatorów. Spodziewać się należy, że pan Namiestnik Eks. hr. Huyn poprze tę sprawę dla usunięcia anormalnych warunków jakie wyłączenie kraju z pod rygorów tej ustawy wniosło.

Koncentrowanie władz w Krakowie przy braku mieszkań staje się klęską, bo wypiera ludność z miasta, przez zajmowanie wielu domów w śródmieściu przez urzędy i przybywający wraz z nimi personal biurowy. Nim brak mieszkań zostanie usunięty przez podjęcie ruchu budowlanego, powinno się wstrzymać przeprowadzkę władz i urzędów do Krakowa i w drodze ustawy uchronić lokatorów przed nowym objawem spekulacyi i masowych wypowiadań najmu, jeżeli lokator spełnia swe obowiązki wobec właściciela domu.

Brak mieszkań podnieca popyt za realnościami, cena domów dochodzi do niebywałych sum, kupuje się je na 3—4 proc. brutto, gdyż nawet zbliżający się pokój nie będzie w stanie w pierwszych latach tak rozwinąć ruchu budowlanego aby podaż mieszkań odpowiadała wzmożonemu popytowi.

Z miasta.

ZGON PROF. RACIBORSKIEGO. Z Zakopanego nadeszła wczoraj smutna wiadomość, że zmarł tam Dr Maryan Raciborski, profesor botaniki na Uniwersytecie Jagiellońskim. Nauka polska, szczególnie zaś wszechnica Jagiellońska, poniosła nową, ciężką stratę. Ś. p. Zmarły, był bowiem jedną ze znakomitości w świecie naukowym polskim. Zanim kompetentne pióro skreśli jego działalność i naukowe zasługi, podajemy daty z życia ś. p. Zmarłego. Urodził się w r. 1863, studya ukończył w Krakowie i tu do roku 1892 był asystentem przy katedrze botaniki prof. Dra Rostafińskiego. Następnie wyjechał na dalsze studya za granicę, bawił w Monachium, gdzie w latach 1893—96 pełnił obowiązki asystenta w Instytucie fizyologii roślin. Z Monachium wyjechał na Jawę do Beuitenzorg, gdzie na badaniach miejscowej roślinności strawił 4 lata i przywiózł wielkie materyały naukowe, które następnie w kraju opracowywał. Później jeszcze raz odbył naukową podróż na Jawę, do Tegalu. W r. 1900 zamianowany został profesorem botaniki w Akademii rolniczej w Dublanach, w dziesięć lat później zwyczajnym profesorem biologii botanicznej na Uniwersytecie we Lwowie. Rok przed wojną przeniósł się na katedrę botaniki na Uniwersytecie Jagiellońskim. W ciągu swej naukowej i nauczycielskiej działalności ogłosił liczne dzieła i rozprawy naukowe, był członkiem korespondentem Akademii umiejętności, członkiem wielu Towarzystw naukowych polskich i zagranicznych.

O MĄKĘ NA ŚWIĘTA. Jak wiadomo, ludność żydowska w Galicyi otrzymała na święta 100 wagonów białej mąki pszennej „na macę“. Spodziewać się należy, że ludność chrześcijańska otrzyma również odpowiednią ilość mąki pszennej na święta. Prezydyum miasta powinno tą sprawą się zająć i o odpowiednią ilość białej mąki dla chrześcijańskiej ludności postarać.

Z KOMITETU PAR. ŚW. SZCZEPANA. Komitet parafii św. Szczepana odbędzie posiedzenie w środę dnia 28 marca o godzinie 5-tej przy ul. Karmelickiej l. 36, I p.

KONKURS NA ZAPOMOGI DLA RĘKODZIELNIKÓW. Odsetki narosłe w roku 1916 od kapitału „fundacyi c. k. uprzywilejowanego galicyjskiego akcyjnego Banku hipotecznego we Lwowie dla rękodzielników m. Krakowa„ rozdzieli w roku bieżącym prezydent tytułem jednorazowych zapomóg między niezamożnych rękodzielników, przynależnych do gminy m. Krakowa, bez różnicy wyznania i obrządku. Każdy rękodzielnik, współubiegający się o zapomogę, ma w podaniu wykazać: że jest rodem z Krakowa i w Krakowie prowadzi rzemiosło; że odznacza się moralnem i nienagannem życiem i że zapomogi potrzebuje; że zapomoga potrzebną mu jest: albo na pierwsze urządzenie pracowni, albo na jej rozszerzenie, albo wreszcie dla polepszenia stosunków materyalnych, sprowadzonych przez nadzwyczajne nieszczęśliwe wypadki. — Do podania należy dołączyć: metrykę urodzin, dowód przynależności do gminy m. Krakowa, świadectwo moralności, świadectwo ubóstwa, - i kartę przemysłową.

Podanie wystosowane do Magistratu należy złożyć najpóźniej do dnia 10 kwietnia b. r. na ręce starszego Stowarzyszenia, którego współubiegający się o zapomogę jest członkiem. — Podań, wniesionych po tym terminie, albo też niezaopatrzonych w wymagane dokumenta, nie będzie się rozpatrywać.

KONKURS NA STYPENDYA. Celem nadania 3 stypendyów po 300 kor. rocznie z fundacyi ś. p. Kaspra Zubowskiego, Magistrat rozpisuje konkurs z terminem wnoszenia podań do końca kwietnia 1917 r. włącznie. — O stypendya te ubiegać się mogą uczniowie szkół krakowskich lud., real. i techn., tudzież uczniowie Wydziału medycznego i filozoficznego w Uniwersytecie Jagiellońskim, urodzeni z rodziców włościan powiatu krakowskiego lub mieszczan krakowskich, ubodzy, odznaczający się dobrym postępem w naukach i moralnością. — Uczniowie szkół ludowych, realnych i technicznych, przechodząc do gimnazyum, tracą stypendyum. — Pierwszeństwo jednak przedewszystkiem mają potomkowie męscy Władysława Zubowskiego z Ewendorfu w Rosyi, gdyby z nich który do szkół krakowskich uczęszczał.

Podania wnosić należy w oznaczonym terminie do prezydyum Magistratu miasta Krakowa za pośrednictwem Dyrekcyi szkoły, względnie Senatu Uniwersytetu Jagiellońskiego i dołączyć metrykę urodzenia, świadectwo szkolne z ostatniego półrocza szkolnego, a względnie, z ostatniego egzaminu, świadectwo ubóstwa, należycie potwierdzone i świadectwo zdrowia, wystawione przez Miejski Urząd Zdrowia. — Wreszcie proszący ma wykazać, że urodzony jest z rodziców włościan, powiatu krakowskiego lub mieszczan krakowskich, ewentualnie, że jest potomkiem Władysława Zubowskiego.

SEZON OPEROWY. Wczoraj odbyło się pod przew. prezydenta Dr Leo posiedzenie komisyi teatralnej, na którem przyjęto na podstawie referatu Dra Rydla sprawozdanie dla Wydziału krajowego o działalności i stanie teatrów miejskich za II. półrocze 1916 r. — Komisya teatralna uchwaliła urządzić sezon operowy w lecie b. r. Sezon ma się rozpocząć około 10 czerwca 1917 r.

DZIECKO W SZTUCE. Komitet wykonawczy wystawy p. t. „Dziecko w sztuce“ na posiedzeniu w dniu 21 b. m. pod przewodnictwem prezesa Dr Ignacego Trzebowskiego uchwalił przedłużyć termin nadsyłania dzieł sztuki do 1 kwietnia b. r. W niedzielę dnia 15 kwietnia o godzinie 11 odbędzie się uroczyste otwarcie wystawy w Pałacu sztuki. Przewodniczący zawiadomił Komitet, że podczas pobytu swego we Lwowie spotkał się z bardzo życzliwem poparciem w pozyskaniu przedmiotów wystawowych ze strony prezydenta Dra Rutowskiego oraz zarządów muzeów i właścicieli zbiorów prywatnych. Pozyskał też stamtąd kilkadziesiąt pierwszorzędnych eksponatów, które dzięki uczynności dyrektora Muzeum lwowskiego p. Harasymowi za znajdują się już w drodze do Krakowa. Komitet postanowił przypomnieć wystawcom, że z powodu obfitości materyału wystawowego tematy religijne i mitologiczne stosownie do ogłoszonego programu nie nadają się na obecną wystawę.

ODZNACZENIA. Inżynierowie posp. ruszenia Artur Rolert Bromowicz, Władysław Warczewski i Adolf Rieger otrzymali złoty krzyż zasługi z koroną na wstędze medalu waleczności za waleczne zachowanie się wobec nieprzyjaciela.

ZE ZWIĄZKU EKON. URZ., PROF. I NAUCZ. Zarząd Związku ekonomicznego urzędników, profesorów i nauczycieli zawiadamia członków, że otrzymał większą ilość słoniny solonej, którą sprzedaje za kartami na tłuszcze; ma również znaczniejsze zapasy grzybów suszonych, ryb w marynacie, sardynek, herbaty, czekolady, śliwek suszonych, mydła do prania, mydła kamiennego do czyszczenia (Sapolin), proszku do prania (Kulmin), zapałek i t. d. Świeże jaja do sprzedaży w sklepie jak i w większych ilościach skrzyniami — są stale na składzie. Na święta zamówiono większą ilość kiełbasy wiejskiej i poczyniono starania o kawę i kakao. W ostatnich czasach rozszerzono także zapasy konfekcyi męskiej i damskiej, obuwia i przyborów do szycia. Z przyczyn od zarządu niezależnych bo z powodu niedowiezienia węgla do Krakowa wstrzymano wydawanie asygnat do początku kwietnia o czem zawiadamia się członków dla uniknięcia nieporozumień. Za ziemniaki niedostarczone przez magistrat miasta Krakowa zwraca się członkom, którzy swego czasu cenę kupna w związku płacili, pieniądze na każde żądanie. Za niedostawienie ziemniaków zarząd pośredniczący tylko między członkami a magistratem żadnej nie ponosi winy. — Lokal Związku przy ul. Szewskiej 21, otwarty codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt między godziną 9 a 11 rano i 5 a 7 popołudniu.

ODCZYT na „Żłóbki“ imienia Sienkiewicza wygłosi w sobotę, dnia 31 marca, o godzinie 6 wieczorem p. Antonina Winiarzowa w sali Tow. Technicznego przy ul. Straszewskiego l. 28. Prelegentka, która prowadzi Kurs dla kierowniczek domów dziecięcych i wychowawczyń domowych mówić będzie o bardzo ważnym i aktualnym temacie „Wychowania przedszkolnego polskiego dziecka“. Żywotność poruszonego zagadnienia, oraz piękny cel odczytu, powinna ściągnąć licznych słuchaczy. Bilety do nabycia przy wejściu.

Z TOW. PRZYRODNIKÓW. IV. Posiedzenie naukowe Towarzystwa przyrodników polskich im. Kopernika odbędzie się dnia 27 b. m., t. j. we wtorek, o godzinie 6 minut 15 wieczorem, tym razem w Zakładzie badania środków spożywczych przy ul. Zygmunta Augusta Nr. 1. parter. — Mówić będzie Dr Leon Bier na temat w chwili bieżącej wysoce aktualny: „O mące i chlebie wojennym“. Goście, mile widziani.

NASIONA I NAWOZY SZTUCZNE. Magistrat zawiadamia interesowanych właścicieli i posiadaczy ogrodów i gruntów warzywnych, którzy w jesieni r. z. zgłosili swoje zapotrzebowanie nasion i nawozów sztucznych na rok bieżący, że dostawą nasion i nawozów sztucznych c. k. Namiestnictwo przekazało firmie „Jedność“ w Krakowie ul. Reformacka l. 3.

OTWARCIE RUCHU MUSZYNA-KRYNICA. Dyrekcya kolei państwowych w Krakowie ogłasza: Od 15 listopada 1916 r. wstrzymany ruch osobowy i towarowy na linii kolei lokalnej: Muszyna-Krynica zostanie z dniem 1 kwietnia 1917 r. na nowo podjęty.

Rozkłady jazdy pociągów osobowych, które będą od tego dnia na linii: Muszyna-Krynica codziennie kursowały, uwidocznione są w ściennym rozkładzie jazdy ważnym od 1 maja 1916 r.

Z Polski i ze świata.

ODBUDOWA ŚWIĄTYŃ W KRÓLESTWIE. W „Kur. warsz.“ czytamy: Odbyło się pierwsze zebranie komitetu organizacyjnego Tow. budowy kościołów w Polsce. Ustanowiono ostatecznie skład komitetu organizacyjnego oraz uchwalono punkty wytyczne statutu, który podjął opracować mec. L. Papieski.

WYSTAWA KOŚCIUSZKOWSKA W WARSZAWIE. „Kur. warsz.“ donosi: Pod przewodnictwem księżnej Zdzisławowej Lubomirskiej ukonstytuowała się w komitecie wielkiej kwesty majowej sekcya wystawy epoki Kościuszkowskiej. Przewodnictwo sekcyi objął mec. Leon Papieski. Wystawa, której otwarcie oznaczono na dzień 2 maja r. b., obejmować będzie: obrazy, portrety, medale, sztychy, miniatury, autografy, wydawnictwa, druki i różne zbiory.

PROCES HR. MIELŻYŃSKIEGO rozpoczyna się we wtorek przed Izbą karną w Poznaniu. Hr. Mielżyńskiego bronić będą adwokaci Drwęski i Fahle z Poznania, oraz radca sprawiedliwości Gordon z Berlina.

ŻOŁNIERZE FRANCUSCY DO ROBÓT ROLNYCH. B. kor. donosi z Berna szwajc.: Paryskie dzienniki oświadczają, że jeneralny kontrolor dla robót polnych, senator Develle w sprawozdaniu do ministerstwa rolnictwa oświadczył, iż z frontu zwolniono 60.000 ludzi z roczników 1882—89 dla przeprowadzenia robót rolnych i zatrudnionych ich wewnątrz kraju.

Z ŻELAZOWSKICH

ZOFIA ŁUSZCZKIEWICZOWA

wdowa po ś. p. Antonim, inżynierze cywilnym,

opatrzona św. Sakramentami, zmarła dnia 24 marca 1917 r. we Frydrychowicach, przeżywszy lat 73.

Pogrzeb odbędzie się we wtorek d. 27 marca b. r. o godzinie 4-tej po południu od mostu Zwierzynieckiego wprost na cmentarz, na który pozostali synowie, synowe wnuki, zapraszają Krewnych, Przyjaciół, Znajomych i pobożną Publiczność.

Msza św. za Jej duszę

odbędzie się we środę dnia 28 marca b. r. o godzinie 8 rano w kościele OO. Jezuitów na Wesołej.

Osobnych zawiadomień rozsyłać się nie będzie.

PRAKTYCZNE TOWARY NA SEZON WIOSENNY

KUFRY, WALIZY, TORBY, NESESERY,

TOREBKI damskie @ PORTMONETKI @ PORTFELE @ PAPIEROŚNICE,
TECZKI na akta @ KASETKI z przyborami do paznogci @ „MANICURE“,
KRAWATY @ RĘKAWICZKI @ PONCZOCHY @ SKARPETKI @ PARASOLE.

Anastazy FRONCZ

Kraków, FLORYANSKA L. 17.

Nakładem Wydawnictwa „Głosu Narodu“ Sp. z ogr. odp. — Redaktor odpowiedzialny i naczelny Roman Woyczyński. — Drukarnia „Głosu Narodu“ w Krakowie pod zarządem Romana Ferka.